

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2006. március 30.*

A C-451/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte d'appello di Milano (Olaszország) a Bírósághoz 2003. október 27-én érkezett, 2003. október 15-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti Srl**

és

Giuseppe Calafiori

között,

a **Pubblico Ministero**

* Az eljárás nyelve: olasz.

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, J. Malenovský, S. von Bahr (előadó), A. Borg Barthet és U. Løhmus bírák,

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. május 25-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti Srl képviselőjében F. Capelli és M. Valcada avvocati,
- az olasz kormány képviselőjében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: D. Del Gaizo avvocato dello Stato,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében E. Traversa és V. Di Bucci, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. június 28-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a versenyjogról szóló EK 4., EK 10., EK 82., EK 86. és EK 98. cikk, a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságáról szóló EK 43., EK 48. és EK 49. cikk, valamint az állami támogatásokról szóló EK 87. cikk értelmezésére vonatkozik.

- 2 E kérelmet a Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti Srl társaság (a továbbiakban: ADC Servizi) és G. Calafiori közjegyző között amiatt folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, hogy ez utóbbi megtagadta az e társaság taggyűlése által elhatározott társaságiszerződés-módosítás bejegyzését a milánói cégjegyzékbe.

Nemzeti jogi háttér

- 3 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtett nemzeti jogi háttér a következők szerint foglalható össze.

- 4 Az 1998. december 28-i 490. sz. törvényerejű rendelettel kiegészített, 1997. július 9-i 241. sz. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: 241/97. sz. törvényerejű rendelet) az adótanácsadó központoknak (Centro di Assistenza Fiscale, a továbbiakban: CAF) tartja fenn egyes adótanácsadási tevékenységek – így a munkavállalók és a velük egy tekintet alá eső adóalanyok éves adóbevallásának elkészítésével kapcsolatos tevékenységek – gyakorlásának jogát.

- 5 A 241/97. sz. törvényerejű rendelet 34. cikkének (4) bekezdése a CAF-okat kizárólagos jelleggel feljogosítja a jövedelemadó-bevallás egyszerűsített (730. számú) formanyomtatványon történő elkészítésére, ideértve a kitöltött bevallás másolatának és az adóelszámolásnak az adóalany részére való átadását, valamint a bevallás eredményének a forrásnál levont adó kiigazítása végetti közlését a beszédre kötelezett munkáltatóval, és a bevallás adóhatósághoz történő benyújtását is.
- 6 A 241/97. sz. törvényerejű rendelet 35. cikke (2) bekezdésének b) pontja a CAF-oknak tartja fenn többek között a jogot annak ellenőrzésére, hogy a bevallásban szereplő adatok megfelelnek-e a bevallás mellékleteiben szereplő adatoknak.
- 7 CAF részvénytársasági formában létesíthető, tevékenységét pénzügyminisztériumi engedéllyel gyakorolhatja. CAF-ot csak a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 32. és 33. cikkében felsorolt jogalanyok létesíthetnek. Ezek többek között a munkáltatói egyesületek, a szakszervezetek, ezek legalább 50 000 tagot számláló területi tagozatai, egyes adóbeszedésre kötelezett, legalább 50 000 munkavállalót foglalkoztató munkáltatók, illetve a védnöki intézményeket („istituti di patronato”) alapított, legalább 50 000 tagot számláló munkavállalói egyesületek. A 241/97. sz. törvényerejű rendeletben említett egyes jogalanyok esetén úgy tűnik, hogy a CAF létesítésének joga az Olaszországban letelepedett jogalanyokra korlátozódik.
- 8 Ezenkívül a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 33. cikkének (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a CAF az adótanácsadásért felelős személyt vagy személyeket a könyvvizsgálói vagy a könyvelői kamara nyilvántartásában szereplők közül kéri fel.

- 9 A jogszabályok előírják, hogy az állami költségvetés a CAF-oknak a nekik fenntartott tevékenységek ellátásáért térítést fizet, melynek összege kezdetben 25 000 ITL volt bevallásonként, és azóta 14 EUR körüli összegre emelkedett.

Az alapeljárás

- 10 A milánói székhelyű ADC Servizi könyvelési és adminisztratív tanácsadással foglalkozott.

- 11 E társaság 2003. február 25-i rendkívüli taggyűlése új társasági szerződést fogadott el, figyelemmel arra, hogy a társaság vállalkozások, munkavállalók és velük egy tekintet alá eső személyek, valamint nyugdíjasok részére végzett adótanácsadási tevékenységet.

- 12 A taggyűlési jegyzőkönyvet készítő G. Calafiori közjegyző azzal az indokkal tagadta meg a módosításnak a milánói cégjegyzékbe való bejegyzését, hogy a társasági szerződésnek a társaság számára ezen adótanácsadási tevékenység végzését lehetővé tevő módosítása ellentétes a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 34. cikkével.

- 13 Az ADC Servizi keresetében a Tribunale di Milanótól a fenti határozat milánói cégjegyzékbe való bejegyzésének elrendelését kérte. E bíróság 2003. május 15-i végzésével elutasította a keresetet.

- 14 Az ADC Servizi e végzés ellen fellebbezéssel élt a Corte d'appello di Milano előtt, előadva, hogy mivel a 241/97. sz. törvényerejű rendelet rendelkezései egyes adótanácsadási tevékenységeket kizárólagos jelleggel a CAF-oknak tartanak fenn, ellentétesek az EK-Szerződéssel.
- 15 A Corte d'appello di Milano úgy véli, hogy az előtte folyamatban lévő per eldöntéséhez a közösségi jog értelmezésével kapcsolatos kérdések megválaszolása szükséges.
- 16 Először is kijelenti, hogy a munkavállalók, nyugdíjasok és velük egy tekintet alá eső személyek olyan ügyekben is a CAF-okhoz fordulnak, amelyeket a szabályozás nem tart fenn kizárólagos jelleggel e szervezeteknek, ami pedig a piaci versenyt torzítja. Ezért ez a rendszer ellentétes az EK 10., EK 81., EK 82. és EK 86. cikkel.
- 17 A Corte d'appello di Milano ezt követően megállapítja, hogy egyes, pontos szempontok szerint meghatározott jogalanyok jövedelemadó-bevallása elkészítésének és benyújtásának kizárólagos jellegű fenntartása nem csupán a hazai, hanem a más tagállamban letelepedett gazdasági szereplők számára is tevékenységük végzésének akadályát jelenti, ami az EK 43., EK 48. és EK 49. cikkben tiltott korlátozásnak minősülhet.
- 18 Végül a nemzeti bíróság úgy véli, hogy a jelen ítélet 9. pontjában említett, az állami költségvetés terhére kizárólag a CAF-okat megillető térítés az EK 87. és EK 88. cikkben kimondott tilalomba ütközik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 E megfontolások alapján a Corte di appello di Milano eljárását felfüggesztette, és előzetes döntéshozatalra a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) Akként kell-e az EK 4., EK 10., EK 82., EK 86. és EK 98. cikket értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az, ami [a 241/97. sz. törvényerejű rendeletből] adódik, összefüggésben többek között a jövedelemadóról szóló törvények egységes szerkezetbe foglalt szövegével (1986. december 22-i 917. sz. DPR [köztársasági elnöki rendelet]) és az 1991. december 30-i 413. törvénnyel, amely bizonyos adótanácsadói tevékenységek folytatásának jogát kizárólagos jelleggel meghatározott szervezeti formára korlátozza, mégpedig [...] a CAF-okra, megakadályozva ezzel, hogy a szektor más gazdasági szereplői, akik szintén megfelelő szakmai minősítéssel rendelkeznek az adótanácsadáshoz és a könyvvizsgálathoz (könyvvizsgálók, ügyvédek és egyéb munkaügyi tanácsadók) a CAF-oknak fenntartott tevékenységet azonos feltételek mellett és azonos részletszabályok alapján folytathassák?
- 2) Akként kell-e az EK 43., EK 48. és EK 49. cikket értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az, amely [a 241/97. sz. törvényerejű rendeletből] adódik, összefüggésben többek között a jövedelemadóról szóló törvények egységes szerkezetbe foglalt szövegével ([...] 917. sz. DPR) és az 1991. december 30-i 413. törvénnyel, amely bizonyos adótanácsadói tevékenységek folytatásának jogát kizárólagos jelleggel meghatározott szervezeti formára korlátozza, mégpedig a CAF-okra, megakadályozva ezzel, hogy a szektor más gazdasági szereplői, akik szintén megfelelő szakmai minősítéssel rendelkeznek az adótanácsadáshoz és a könyvvizsgálathoz (könyvvizsgálók, ügyvédek és egyéb munkaügyi tanácsadók) a CAF-oknak fenntartott tevékenységet azonos feltételek mellett és azonos részletszabályok alapján folytathassák?

- 3) Akként kell-e az EK 87. cikket értelmezni, hogy állami támogatásnak minősül az olyan intézkedés, mint amelyet [a 241/97. sz. törvényerejű rendelet] és különösen annak 38. cikke kimond, amely a CAF-ok részére az állami költségvetés terhére térítést juttat az e rendelet 34. cikkének (4) bekezdésében és 37. cikkének (2) bekezdésében említett tevékenységek végzéséért?

Az első kérdésről

- 20 Bevezetéképpen megállapítandó, hogy az EK 4. és az EK 98. cikk a közösségi rendszer gazdaságpolitikájának alapelveit határozza meg, és az EK 82. és EK 86. cikkben meghatározott versenyszabályok keretét rögzíti. Ezért a nemzeti bíróság EK 4. és EK 98. cikkre tett utalása ugyanazt a választ vonja maga után, mint amely az EK 82. és EK 86. cikk értelmezésével adható.
- 21 Így tehát első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy ellentétes-e az EK 82. és EK 86. cikkel az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely bizonyos adótanácsadói tevékenység folytatását kizárólagos jelleggel a CAF-okra korlátozza.
- 22 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 82. cikk kimondja: a közös piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a közös piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése.
- 23 Rá kell mutatni arra is, hogy az EK 86. cikk (1) bekezdése értelmében vett különleges vagy kizárólagos jogok juttatásának ténye önmagában még nem összeegyeztethetetlen az EK 82. cikkel. A tagállam csak akkor szegi meg az e két rendelkezésben

kimondott tilalmakat, ha már pusztán a kérdéses vállalkozásnak juttatott különleges vagy kizárólagos jogok gyakorlása is e vállalkozás erőfölényének visszaélészerű kihasználásával jár, vagy ha e jogok ilyen visszaélés elkövetésére indító helyzetet teremthetnek (a C-475/99. sz., Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-8989. o.] 39. o.).

- 24 Következésképpen nem csupán az a kérdés, hogy a CAF-ok részesülnek-e a nemzeti szabályozás következtében az EK 86. cikk (1) bekezdése értelmében vett különleges vagy kizárólagos jogokban, hanem egyben az is, hogy az ilyen szabályozás előidézhet-e erőfölénnyel való visszaélést.
- 25 Márpedig megállapítandó: függetlenül attól a kérdéstől, hogy részesültek-e a CAF-ok ilyen különleges vagy kizárólagos jogokban, sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozat, sem az írásbeli észrevételek nem tárnak a Bíróság elé annak eldöntését lehetővé tévő ténybeli vagy jogi adatot, hogy az erőfölény, illetve a visszaélészerű magatartás EK 82. cikkben meghatározott tényállási elemei fennállnak-e.
- 26 Ezért a Bíróság az első kérdésre nem adhat hasznos választ.

A második kérdésről

- 27 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy ellentétes-e az EK 43. és EK 49. cikkel az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely bizonyos adótanácsadói tevékenység folytatását kizárólagos jelleggel a CAF-okra korlátozza.

- 28 Bevezetéképpen ki kell térni arra, hogy az olasz kormány álláspontja szerint ez a kérdés elfogadhatatlan, mivel az alapügyben a vitás tevékenység egésze egyetlen tagállamra korlátozódik.
- 29 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a válasz mindazonáltal hasznos lehet a kérdést előterjesztő bíróság számára, különösen amennyiben nemzeti joga az alapügyhöz hasonló eljárásban előírná, hogy valamely olasz állampolgárt ugyanazon jogokban kell részesíteni, mint amelyekkel más tagállam állampolgára hasonló helyzetben rendelkezne a közösségi jog alapján (lásd a C-250/03. sz. Mauri-ügyben 2005. február 17-én hozott végzés [EBHT 2005., I-1267. o.] 21. pontját).
- 30 Azt kell tehát vizsgálni, hogy a Szerződés értelmezni kért rendelkezéseivel ellentétese az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás más tagállamban lakóhellyel rendelkező személyekkel szembeni alkalmazása.
- 31 Bevezetéképpen emlékeztetni kell arra, hogy az EK 43. és EK 49 cikk a letelepedési szabadság és a szolgáltatásnyújtási szabadság korlátozásainak megszüntetését írja elő, és hogy ilyen korlátozásnak tekintendő minden olyan intézkedés, amely e szabadságok gyakorlását tiltja, zavarja vagy kevésbé vonzóvá teszi (lásd többek között a C-439/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. január 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-305. o.] 22. pontját).
- 32 E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 241/97. sz. törvényerejű rendelet kizárólagos jelleggel jogosítja fel a CAF-okat az adóalanyok részére bizonyos adótanácsadási szolgáltatások nyújtására, különösen a munkavállalók és velük egy tekintet alá eső személyek egyszerűsített adóbevallásának elkészítéséhez kapcsolódó tanácsadásra.

- 33 A szolgáltatásnyújtás szabadságát illetően az ilyen nemzeti szabályozás, mivel e tevékenységeket a CAF-oknak tartja fenn, teljes egészében kizárja a más tagállamban letelepedett gazdasági szereplőket a kérdéses szolgáltatás piacáról.
- 34 A letelepedés szabadságát illetően az ilyen szabályozás, mivel a CAF létesítésének jogát szigorú követelményeknek megfelelő – és amint az a közölt adatokból kitűnik, olaszországi székhelyű – egyes jogalanyokra korlátozza, alkalmas a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplők kérdéses szolgáltatás nyújtása végett olaszországi letelepedéséhez való joga gyakorlásának megnehezítésére vagy akár teljes megakadályozására is.
- 35 Ezért a CAF-ok bizonyos adótanácsadási szolgáltatások nyújtására való kizárólagos jellegű feljogosítása a letelepedési és a szolgáltatásnyújtási szabadság EK 43. és EK 49. cikkben tiltott korlátozásának minősül.
- 36 A CAF létesítését az Olaszországban már letelepedett egyes jogalanyokra korlátozó nemzeti rendelkezések hátrányos megkülönböztetést eredményeznek. Ilyen rendelkezéseket csak az EK 46. és EK 55. cikkben említett közrendi, közbiztonsági vagy közegészségi okok igazolhatnak, ám a jelen ügyben nem hivatkoztak ezekre (a C-263/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2001. május 29-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-4195. o.] 15. pontja).
- 37 Ezzel szemben amennyiben a kérdéses nemzeti rendelkezések a fogadó tagállam területén tevékenységet folytató minden személyre vagy vállalkozásra vonatkoznak, azok igazolhatóak, ha a nyomós közérdeknek megfelelnek, legalábbis amennyiben alkalmasak a kitűzött cél megvalósításának biztosítására, és nem lépik túl a megvalósításhoz szükséges mértéket (lásd a C-79/01. sz., Payroll és társai ügyben 2002. október 17-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-8923. o.] 28. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 38 E tekintetben megállapítandó, hogy a kérdéses szolgáltatást igénybe vevők azon károktól való védelméhez fűződő közérdek, amelyek őket a szükséges szakmai képesítéssel, illetve feddhetetlenséggel nem rendelkező személyek nyújtotta szolgáltatások miatt érhetik, indokolhatja a letelepedési és a szolgáltatásnyújtási szabadság korlátozását (lásd ilyen értelemben a C-76/90. sz. Säger-ügyben 1991. július 25-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-4221. o.] 15–17. pontját).
- 39 Márpedig, mint azt a főtanácsnok indítványának 49. pontjában hangsúlyozta, a CAF-oknak fenntartott feladatok egy része – a kitöltött bevallás másolatának és az adóelszámolásnak az adóalany részére való átadása, a bevallás adóhatósághoz történő benyújtása, valamint a bevallás eredményének közzlése a beszedésre kötelezett munkáltatóval – lényegében pusztán ügyviteli, és nem kíván különösebb szakmai képzettséget.
- 40 Nyilvánvaló, hogy e szolgáltatások jellege nem indokolhatja, hogy e szolgáltatások nyújtásának jogát a különleges szakmai képzettséggel rendelkező személyi körre korlátozzák.
- 41 Igaz ugyan, hogy a CAF-oknak fenntartott más feladatok – így többek között annak ellenőrzése, hogy az adóbevallásban szereplő adatok megfelelnek-e a bevallás mellékleteiben szereplő adatoknak – összetettebbek, azonban nem tűnik úgy, hogy a CAF létesítésére jogosult szervezetek különleges biztosítékot jelentenének e feladatok végzése terén a szakmai hozzáértésre.
- 42 Mint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 33. cikkének (2) bekezdése alapján a CAF az adótanácsadásért felelős személyt vagy személyeket a könyvvizsgálói vagy a könyvelői kamara nyilvántartásában szereplők közül kéri fel, akik tehát saját nevükben nem nyújthatnak a CAF-oknak fenntartott szolgáltatást.

- 43 E körülményekre figyelemmel úgy tűnik, hogy a 241/97. sz. törvényerejű rendeletnek a CAF-okat bizonyos adótanácsadási szolgáltatások nyújtására kizárólagos jelleggel jogosító rendelkezései nem alkalmasak a jelen ítélet 38. pontjában említett közérdek biztosítására.
- 44 A tárgyaláson az olasz kormány előadta, hogy a kérdéses nemzeti szabályozás az EK 45. cikk első bekezdése és az EK 55. cikk alapján mindenképpen indokolt, mely rendelkezések kimondják, hogy a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységekre a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága nem terjed ki.
- 45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 45. és EK 55. cikket, mint a letelepedési szabadság általános szabálya alóli kivételt, olyan szűken kell értelmezni, amely feltétlenül szükséges azon érdekek védelméhez, amelyeket e rendelkezések a tagállamok részére védeni engednek (a 147/86. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1988. március 15-én hozott ítélet [EBHT 1988., 1637. o.] 20. pontja és a C-114/97. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 1998. október 29-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-6717. o.] 34. pontja).
- 46 Valamint az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az e cikkekben említett eltérési lehetőséget azokra a tevékenységekre kell korlátozni, amelyek önmagukban véve is a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételnek minősülnek (a 2/74. sz. Reyners-ügyben 1974. június 21-én hozott ítélet [EBHT 1974., 631. o.] 45. pontja; a C-42/92. sz. Thijssen-ügyben 1993. július 13-án hozott ítélet [EBHT 1993., I-4047. o.] 8. pontja; a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 35. pontja és a C-283/99. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2001. május 31-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-4363. o.] 20. pontja).
- 47 Annak ellenőrzése, hogy az adóbevallásban szereplő adatok megfelelnek-e a bevallás mellékleteiben szereplő adatoknak, még akkor is, ha a hatóság azt tényleg csupán ritkán vitatja, nem a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és jellegzetes részvételnek, hanem az adóhatóság feladatainak elvégzését előkészítő, illetve megkönnyítő cselekménynek minősül.

- 48 Ugyanez vonatkozik a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 34. és 35. cikkében meghatározott és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban említett többi tevékenységre – a kitöltött bevallás másolatának és az adóelszámolásnak az adóalany részére való átadására, a bevallás eredményének a beszedésre kötelezett munkáltatóval való közlésére, valamint a bevallás adóhatóságához történő benyújtására – is.
- 49 Ezért a CAF-oknak fenntartott, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban említett tevékenységek nem tartoznak az EK 45. és EK 55. cikkben meghatározott kivételek hatálya alá.
- 50 Az eddigiekre figyelemmel a második kérdésre adandó válasz az, hogy az EK 43. és EK 49. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely bizonyos adótanácsadói tevékenységek folytatásának jogát kizárólagos jelleggel a CAF-ok számára tartja fenn.

A harmadik kérdésről

- 51 Bevezetésképpen megállapítandó, hogy az előterjesztő bíróság harmadik kérdése a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 38. cikkének a CAF-ok részére térítés fizetését előíró rendelkezésére, ugyanezen rendelet 34. cikke (4) bekezdésének a CAF-ok által végzett adótanácsadásról szóló rendelkezéseire és e rendelet 37. cikke (2) bekezdésének a más jogalanyok által végzett adótanácsadásról szóló rendelkezéseire egyaránt vonatkozik.

- 52 Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása kizárólag a CAF-ok részére fizetendő térítést említi.
- 53 Ezért a harmadik kérdés vizsgálata a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 34. cikkének (4) bekezdése és 38. cikkének (1) bekezdése alapján nyújtott térítésre korlátozandó.
- 54 Harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság tehát lényegében arra vár választ, hogy a CAF-ok által a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 34. cikkének (4) bekezdése és 38. cikkének (1) bekezdése alapján az adóbevallások elkészítéséért és benyújtásáért juttathatóhoz hasonló térítés állami támogatásnak minősül-e az EK 87. cikk (1) bekezdése szerint.
- 55 Bevezetésképpen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a „támogatás” minősítéshez az e rendelkezésben meghatározott valamennyi feltétel teljesülése szükséges (lásd a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság ún. Tubemouse-ügyben 1990. március 21-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-959. o.] 52. pontját, a C-278/92–280/92. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-4301. o.] 20. pontját, a C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-4397. o.] 68. pontját és a C-280/00. sz., Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben 2003. július 24-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-7747. o.] 74. pontját).
- 56 Először is a beavatkozásnak az állam által vagy állami forrásból kell történnie. Másodszor, alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet. Harmadszor, a kedvezményezett számára előnyt kell megtestesítenie. Negyedszer, torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie.

- 57 Az első feltétel akkor teljesül, ha a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 38. cikkének (1) bekezdésében meghatározott térítést az állami költségvetés terhére fizetik.
- 58 A második feltételt illetően megállapítható, hogy a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 38. cikkének (1) bekezdése alapján jelentős összeg fizethető ki a CAF-oknak, és hogy ilyen összegekre jogosult CAF létesítése más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplők számára is engedélyezhető. Ezért a kérdéses intézkedés alkalmas arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 59 A harmadik és a negyedik feltételről szólva emlékeztetni kell arra, hogy formájától függetlenül támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekinthető, amelyet a kedvezményezett vállalkozás az általános piaci feltételek között nem érhetett volna el (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 84. pontja).
- 60 Ezzel szemben, amennyiben az állami beavatkozás a kedvezményezett vállalkozás által közszolgáltatási kötelezettségként teljesített szolgáltatás ellenértékéül adott térítésnek tekinthető oly módon, hogy e vállalkozás nem részesül tényleges anyagi előnyben, és így nem kerül e beavatkozás folytán versenytársainál kedvezőbb helyzetbe, úgy az ilyen beavatkozás nem tartozik az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 87. pontja).
- 61 Azonban ahhoz, hogy valamely konkrét térítés az állami támogatássá minősítést elkerülje, számos feltételnek teljesülnie kell (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 88. pontja).

- 62 Egyrészt a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségnek egyértelműen meghatározottnak kell lennie (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 89. pontja).
- 63 E tekintetben nem tilos, hogy valamely tagállam közszolgáltatásnak minősítse az olyan adótanácsadási szolgáltatást, amelyet a CAF-ok a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 34. cikkének (4) bekezdése alapján a munkavállalók és velük egy tekintet alá eső személyek részére nyújtanak, amelynek célja az adóalanyok segítése adókötelezettségeik teljesítésében, valamint az adóhatósági feladatok elvégzésének megkönnyítése.
- 64 Másrészt a térítés számítási alapjául szolgáló paramétereknek előzetesen megállapítottaknak, objektíveknek és átláthatóknak kell lenniük, elkerülendő, hogy a térítés a kedvezményezett vállalkozás versenytársaival szembeni előnyben részesítésére alkalmas gazdasági előny legyen (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 90. pontja).
- 65 E tekintetben úgy tűnik, hogy az elkészített és az adóhatósághoz benyújtott bevallásonként nagyjából 14 EUR-ban megállapított összegű térítés e feltételnek megfelelő lehet.
- 66 Harmadrészt a térítés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével okozott kiadások teljes vagy részleges fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és ésszerű nyereségre is (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 92. pontja).

- 67 Negyedrészt a térítést a megfelelően irányított és az általa végzett közszolgáltatás követelményeinek teljesítéséhez szükséges eszközökkel kellőképpen ellátott átlagos vállalkozás – e kötelezettségei teljesítésével keletkezett – költségeinek elemzése alapján kell meghatározni, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és ésszerű nyereségre is (a fent hivatkozott Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben hozott ítélet 93. pontja).
- 68 A kérdéses térítés összegére vonatkozó e két utóbbi feltétel vizsgálata az alapügy tényállásának mérlegelését teszi szükségessé.
- 69 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy nem tartozik a Bíróság hatáskörébe az alapügy tényállásának mérlegelése, sem az általa értelmezett közösségi jogszabályoknak a nemzeti intézkedésekre vagy tényállásokra való alkalmazása, mivel e kérdések a nemzeti bíróság kizárólagos hatáskörét képezik (lásd a 13/68. sz. Salgoil-ügyben 1968. december 19-én hozott ítéletet [EBHT 1968., 661., 672. o.], az 51/74. sz. Van der Hulst ügyben 1975. január 23-án hozott ítélet [EBHT 1975., 79. o.] 12. pontját, a C-320/88. sz., Shipping and Forwarding Enterprise Safe ügyben 1990. február 8-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-285. o.] 11. pontját, a C-175/98. és C-177/98. sz., Lirussi és Bizzaro ügyben 1999. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-6881. o.] 38. pontját és a C-282/00. sz. RAR-ügyben 2003. május 15-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-4741. o.] 47. pontját).
- 70 A nemzeti bíróság feladata tehát, hogy az alapügy tényállására tekintettel mérlegelje, állami támogatásnak minősül-e az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján a 241/97. sz. törvényerejű rendelet 38. cikkének (1) bekezdésében meghatározott térítés.
- 71 Ebben az összefüggésben jelendő, hogy a nemzeti bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a támogatási intézkedések és támogatási rendszerek közös piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálatára. E vizsgálat az Európai Közösségek Bizottságának – a közösségi bíróságok ellenőrzésével gyakorolt – kizárólagos hatásköre (lásd a C-354/90. sz., Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon

ügyben 1991. november 21-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-5505. o.] 14. pontját, a C-39/94. sz. SFEI-ügyben 1996. július 11-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-3547. o.] 42. pontját és a C-295/97. sz. Piaggio-ügyben 1999. június 17-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-3735. o.] 31. pontját).

- 72 Az eddigiek alapján a harmadik kérdésre adandó válasz az, hogy az olyan intézkedés, amellyel valamely tagállam az állami költségvetés terhére térítést juttat az adóbevallások elkészítésében és adóhatósághoz való benyújtásában az adóalanyok segítségével megbízott egyes vállalkozásoknak, az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül, amennyiben a térítés:
- összege meghaladja a közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével okozott kiadások teljes vagy részleges fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és ésszerű nyereségre is, és
  - meghatározása nem a megfelelően irányított és az őt terhelő közszolgáltatás követelményeinek teljesítéséhez szükséges eszközökkel kellőképpen ellátott átlagos vállalkozás – e kötelezettségei teljesítésével keletkezett – költségeinek elemzése alapján történik, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és ésszerű nyereségre is.

A költségekről

- 73 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az EK 43. és EK 49. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely bizonyos adótanácsadói tevékenységek folytatásának jogát kizárólagos jelleggel az adótanácsadó központok számára tartja fenn.**

- 2) **Az olyan intézkedés, amellyel valamely tagállam az állami költségvetés terhére térítést juttat az adóbevallások elkészítésében és adóhatósághoz való benyújtásában az adófizetők segítségével megbízott egyes vállalkozásoknak, az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül, amennyiben a térítés:**
  - összege meghaladja a közszolgáltatási kötelezettség teljesítésével okozott kiadások teljes vagy részleges fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és ésszerű nyereségre is, és

  - meghatározása nem a megfelelően irányított és az őt terhelő közszolgáltatás követelményeinek teljesítéséhez szükséges eszközökkel kellőképpen ellátott átlagos vállalkozás – e kötelezettségei teljesítésével keletkezett – költségeinek elemzése alapján történik, figyelemmel az e kötelezettségek teljesítéséből származó bevételekre és ésszerű nyereségre is.

Aláírások